

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra 50 K Félévre 220 K
 Negyedévre 110 K Egész évre 440 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 2 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Feltöltés főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM.
INTERURBAN TELEFON: 3-48 SZÁM.

Tisztviselők orsz. betegsegélyző alapja

Az állam évi 12 millióval járul az alaphoz, az igényjogosultak járandóságai 2%-ával

Budapest, szeptember 22. A nemzetgyűlés pénzügyi bizottsága ma délelőtt a nemzetgyűlés szünete alatt, gróf Klebersberg Kunó elnöke alatt ülést tartott.

Az 1921. évi XXXIV. t.-c. módosításáról szóló törvényjavaslat előadója Ernszt Sándor volt. A törvényjavaslatot hosszabb vita után, úgy általánosságban, mint részleteiben azzal a módosítással fogadták el, hogy az első szakasz 2. bekezdése után a következő pótlás csatoltassék:

Felhatalmaztatik a kormány, hogy a kedvezményes ellátásra igényjogosultak részére rendeleti uton ruhát, szövetet, cipőt és egyéb szükséges anyagot kedvezményes áron szolgáltatthasson ki.

Hasonlóképen elfogadták a népjóléti miniszter által beterjesztett módosítást is.

Budapest, szeptember 22. A pénzügyminiszternek az állami tisztviselők segítségéről szóló, most benyújtott törvényjavaslatához, a részletes tárgyalás alkalmával a népjóléti miniszter a következő pótlást fogja benyújtani:

Felhatalmaztatik a kormány, hogy az állami tisztviselők, nyugdíjas özvegyek és családtagjaik gyógyszerkezelési költségeinek fedezésére országos tisztviselő betegsegélyző létesíttessék s hogy ennek az alapnak gyarapítására egyrészt az állami bevételekből havonként 12 milliót fordíthasson, másrészt az igényjogosult tisztviselőktől, nyugdíjasoktól, özvegyektől készpénzben kapott összes járandóságából 2 százalék betegsegélyzői járulékot szedhessen, továbbá, hogy a járulékok szedését rendeleti uton szabályozhassa.

A Bethlen-Rassai-affér békés vége

Budapest, szept. 22. Bethlen István és Rassai Károly között felmerült lovagias ügyben ma délelőtt találkoztak a felek megbízottai. A miniszterelnök megbízottai báró Korányi Frigyes és Klebelsberg Kunó gróf voltak, Rassai Károlyé pedig Szilágyi Lajos és Ugron Gábor. Az ügyet a segédek békésen intézték el.

Katasztrofális a görög vereség

Róma, szept. 22. Török forrásból eredő hírek szerint a görögök eddig Anatóliában 120 000 embert veszítettek és teméntelen hadianyagot. Kemal pasa kiáltványban ismertette a görögök felett elért döntő győzelem jelentőségét.

Kiadják a négy képviselőt

Budapest, szept. 22. (MTI) A nemzetgyűlés mentelmi bizottsága ma délután ülést tartott, amelyen letárgyalták Pákozdy András, Gál Endre, Zakány Gyula és Zebeck Antal nemzetgyűlési képviselők mentelmi ügyeit. A bizottság mind a négy képviselőt kihallgatta és úgy határozott, hogy javasolja a négy képviselő mentelmi jogának felfüggesztését. A bizottság jelentését a nemzetgyűlés holnapi ülésén terjeszti elő Hadházy Zsigmond előadó.

Amerika ratifikált

Bécs, szept. 21. A bécsi külügyminisztériumhoz érkezett jelentés szerint Harding elnök a szenátus által bejelentett s a Németországgal, Ausztriával és Magyarországgal kötött békeszerződéseket ratifikálta.

Magyar mozgósításról gyártott álhírral akarják indokolni a cseh csapatösszevonást

Nyugatmagyarországi legújabb hírek

Davy lemondását elfogadták

Sopron, szept. 22. (MTI) Az osztrák kormány hivatalosan értesítette a soproni szövetségeseink tábornoki tanácsot, hogy Davy nyugatmagyarországi kormánybiztos állásáról lemondott. A kormány a lemondást elfogadta. Davy helyére az osztrák kormány Heim Egon főkonzult nevezte ki.

A fiumei magyarok Ausztria ellen

Prága, szept. 21. A „Narodni Listy” bolgrádi híradása szerint a jugoszláv lapok azt írják, hogy a Fiumében élő magyarok memorandumot küldöttek D'Annunziohoz amelyben arra kérik, hogy álljon elére az osztrák-ellenes nyugatmagyarországi mozgalomnak.

Várjuk az antant jegyzékét

Budapest, szept. 22. Ma délig a külügyi kormány még nem kapott jegyzéket az antant hatalmaktól, de minden pillanatban várják. Eppen ezért Bánffy Miklós gróf külügyminiszter nem is jelent meg a nemzetgyűlés ülésén.

Politikai körökben ma valamivel optimistikusabban nézik a nyugatmagyarországi eseményeket. A nemzetgyűlés tagjaiuk reményeége fokozódott, türelemmel várják a most folyó tárgyalásokat s biznak az eredményben.

Budapest, szept. 22. Illetékes helyről az antant demarsáról a következőket mondták: A szóbanforgó Reuter-kommüniké szerint is egyelőre csak az előkészítés alatt lévő jegyzékről van szó, amely tehát nem is érkezhetett meg. Feltéve a Reuter közlemény abszolút szavahihetőségét, a magyar kormány nyugodtan tekint a jegyzék elé és a trianoni békeszerződést okvetlen végre akarja hajtani.

A kisantant szeretne bemasírozni

Bécs, szept. 22. A nemzetgyűlés külügyi bizottságának ülésén, amely jóval 12 óra után kezdődött, Schober kancellár mondotta el jelentését a bandák mozgalmairól. A kisantant hajlandó osztrák kérésre saját csapataikkal megszállani Nyugatmagyarországot. A jugoszláv csapatok készen állanak a határon s azt várják csak, hogy a benyomulás megkezdődjék.

Bukarest, szept. 22. A bukaresti lapokban

erős izgatás folyik Magyarország ellen és követelik, hogy Magyarország egy részét szállják meg a román csapatok, mert nem lehet bizni abban, hogy Magyarország békésen intézi el a nyugatmagyarországi kérdést.

Horvátok Magyarország mellett

Szombathely, szept. 22. (MTI.) Felsőőr ma délelőtt hatalmas tüntetésnek volt színhelye. A környékbeli horvát községek lakossága vonult fel, hogy a legimpozánsabb módon tiltakozzék szűkebb hazájának elszakítása ellen.

A csehek elégedetlenek

Prága, szept. 22. A „Journal des Débats” prágai levelezője írja: Cseh vezetőkörök azt hiszik, hogy a nagyszövetségesek kényszeríteni fogják Magyarországot a békeszerződés végrehajtására. A cseheknek rosszul esik, hogy egyes francia lapok túlságos kimélettel írják a magyarokról. A korridor eszméjét Prágában teljesen elejtették és az erről szóló hírekben a csehek ellenségeinek mesterkedését látják, akik ilyen módon akarnak visszavonást szítani a csehek és a nagyhatalmak között.

Cseh haderő Pozsonyban

Bécs, szept. 22. A Narodni Listy pozsonyi híradása szerint Magyarország a legutóbbi napokban elrendelte a rendelkezésre álló egész haderő mozgósítását. Az egyes megyékben a mozgósítást ugynevezett statisztikai tisztek vezetik. A fő koncentrációs helyek Budapest, Szombathely, Kecskemét és Debrecen. A legfőbb szervező Héjjas Iván. Az antant ultimátumának megérkezése után Kratochwill tábornok vezetésével megkezdődnek a hadműveletek még pedig a Nyugatmagyarországon koncentrált debreceni hadosztállal. Az antant miszsiók mindezekről a készülődésekről alaposan tájékozódtak. Szombathelyen több mint harmincezer embert vontak össze. Az új front Pozsonytól a délszláv határig húzódik és körülbelül 200 kilométer hosszú.

A MTI. megjegyzése. A Narodni Listy újabb mozgósítási híreket közöl, amelyeknek újabb cáfolatába bocsájtkozni felesleges.

Bécs szept. 22. Az „Abend” fantasztikus részleteket közöl a magyarországi mozgósításról. E szerint a Pozsonytól délre kezdődő és a jugoszláv határig terjedő 200 kilométer hosszú fronton legalább 150.000 ember áll fegyverben. A jobbszárny a mosonmegyei Hegyeshalomnál és Zúrányban koncentráliódik és Pozsony ellen irányul. A centrum Soprontól és Szombathelytől keletre Alsóausztria ellen, a balszárny Szentgotthárdnál Stajerszág ellen irányul. A cseh részről élénk védekező intézkedéseket tesznek. A legutóbbi napokban Csehország belsejéből körülbelül tízezer ember érkezett Pozsonyba.

A MTI. megjegyzése. Az utolsó mondat elárulja, az egész híradás célját. A csehek csapatokat vonnak össze és ezért volt szükség a hosszú bevezetésre, amely az intézkedések ódiáját reánk óhajtja hártani.

Litvánia a népszövetségben

Páris, szeptember 22. Genfből jelentik: A népszövetség bizottsága Lengyelország és Románia szavazatával szemben felvette Litvániát a népszövetség kebelébe.

A köztisztviselők nyomorának enyhítése

A rendkívüli segély és a családi pótlék kétszerezése, a beszerzési segély háromszorosára emelkedik

Budapest, szept. 22. A Hegedüs Loránt pénzügyminiszter által az 1921. évi XXXIV. t. c. módosítására benyújtott javaslat fontosabb pontjai a következők:

Felhatalmazatik a kormány arra, hogy a közszolgálati tisztviselők és egyéb alkalmazottak, nyugdíjasok, özvegyek és árvák részére az 1921. év negyedik, ötödik és hatodik hónapjaira engedélyezett rendkívüli segélyeket még hat hónapra, vagyis 1922. április 1-ig engedélyezze.

Felhatalmazást nyer arra is, hogy emez engedély mérvét 100%-al felemelhesse. E célra 960 millió korona hitel bocsáttatik rendelkezésére. Felhatalmazást nyer továbbá a kormány arra, hogy a nemzeti hadsereg, csendőrség, államrendőrség részére engedélyezett átszervezési, karhatalmi és készenléti pótdíjakat fenti hat hónapra engedélyezhesse. Ugyancsak felhatalmazza a kormányt, hogy a közszolgálati alkalmazottak és tisztviselők, nyugdíjasok, árvák és özvegyek részére az említett rendkívüli segélyek 1921. szept. havi összegének háromszorosát kitevő egyszersmindenkorra szóló beszerzési segélyt engedélyezhessen. Ugyanilyen összegű segély engedélyeztetik a nemzeti hadsereg, csendőrség és az államrendőrség ama tagjai részére, akik az átszervezési, karhatalmi és készenléti pótdíjat élvezik.

Azok a közszolgálati tisztviselők, akiknek a családi pótlékra igényük van, a pótléket ez év negyedik negyedétől kezdve 100%-al felemelt összegben kapják. Ugyanilyen pótlékban részesíthetők a nemzeti hadsereg tényleges tisztjei és altisztjei, a csendőrség tényleges tisztjei és altisztjei és a rendőrség őrszemélyzetének tagjai.

A javaslat 2. §-ában felhatalmazást nyer a pénzügyminiszter arra, hogy a hiány fedezésére átmenetileg igénybe vehesse a vagyonszállásáhozadékat. Amíg a vagyonszállás költségei befolyik, felhatalmazatik az Állami Jegyintézet, hogy a fenti szükségletek fedezésére az országos pénzügyi tanács által esetről-esetre szükségelt összeg erejéig államjegyekben hitelt folyósíthasson. (MTI.)

Mit kapnak a köztisztviselők?

Budapest, szept. 22. (MTI) 1. A természetbeni ellátást kiterjesztik több új cikkre. 2. A sacharin helyett cukrot adnak ki. Amerikai zsir beszerzésére 150 millió koronát bocsáttanak rendelkezésre. 4. A ruha és cipő ellátásba bevonják a családtagokat. Az idén adnak az alkalmazottak feleségei és 12 éven felüli kiskorú leánygyermekei részére négy-négy méter szövetet, 12 éven felüli kiskorú fiú gyermekei részére 3 m szövetet kellékekkel, vagy egy rend kész ruhát. Jövőre minden 6-12 év közötti gyermek részére cipőt. 5. A fehérnemű ellátás céljaira egységes sifont gyártanak, amiből minden alkalmazott családtagnak 5 métert kap, de egy család legfeljebb 40 métert. 6. A természetbeni ellátást minden eszközzel tényleg keresztül fogják vinni. A mégis elmaradó árucikkek megtérítése lehetőleg a piaci árrakkal és a következő hónapban fog történni. 7. A folyó évi január-márciusi tüzelőanyag megváltásáról szóló rendelet a legközelebb megjelenik. 8. A napidíjasok és napibéresek lakbérpótlékáról szóló rendelet is rövidesen napvilágot lát. 9. A népjóléti miniszter 200 millióval megoldja a köztisztviselők ingyenes gyógykezelését és gyógyszerellátását.

Hegedüs pénzügyminiszter megindokolja lemondását

A nemzetnek nincs oka csüggedésre

A tisztviselők rendkívüli segélyének 100 százalékos emelése

-- A nemzetgyűlés mai ülése --

Budapest, szept. 22. A nemzetgyűlés mai ülését 10 óra után nyitotta meg Gadi Gaszton elnök. Bethlen István gróf miniszterelnök bejelenti, hogy a Kormányzótól leirat érkezett. Az elnök felolvastatja a Kormányzó leiratát, amely a mai ülés összehívását elrendelte.

Ezután Gadi Gaszton elnök az előterjesztések során kegyeletes szavakkal parentálta el az időközben elhunyt Wekerle Sándor dr-t és Bedthy Pált. Bemutatja a miniszterelnök átiratát, amelyben értesíti a nemzetgyűlést, hogy a felszabadult területeken Siklós, Pécs I. és II. kerület, Baja, Dárda, Villány, Regöce, Nagyszentmiklós és Törökkanizsa választókerületeiben új választás lesz elrendelhető.

Az ügyészség képviselők kiadatását kéri

Ezután az elnök bejelenti, hogy a mentelmi megkereséseket ezentúl a hivatalos beadványokkal kapcsolatban fogja bemutatni. Bemutatja a budapesti kir. ügyészségnek több rendbeli átiratát. Tomory Jenő ellen hivatalból üldözendő vádlalmazás vétsége miatt, Zákány Gyula, Zeőke Antal, Gál Endre és Pákozdy András képviselők ellen megvesztegetés bűntette miatt emelt vádból kifolyólag kéri az ügyészség ezen képviselők kiadatását. Bejelenti, hogy ezeket közvetlenül áttette a mentelmi bizottsághoz, amely az ügyeket sürgősen le fogja tárgyalni, már csak azért is, hogy az illető képviselők védelmüket minél hamarabb előterjeszthessék.

Költségvetés 1921/22-re

Hegedüs Loránt pénzügyminiszter benyújtja az 1921/22. évi költségvetést és az 1921. évi XXXIV. t. c. módosításáról szóló törvényjavaslatot olyan kérelemmel, hogy azt sürgős tárgyalás végett utasítsák a pénzügyi bizottsághoz.

Hegedüs Loránt pénzügyminiszter ezután nyilatkozatot torjesztett a nemzetgyűlés elé.

Nem voltam érdemtelen arra a bizalomra, amelyet a nemzetgyűlés belém helyezett — mondotta. — Nem szeretném, ha azok a politikai konzekvenciák, amelyeket le kell vonnom, a nemzetre károsak lennének. A javaslat két intézkedést foglalt magában. Az egyik, hogy a kormány segítsen a tisztviselők égbekiáltó nyomorán. Nagyon sajnálom, hogy a pénz emelkedése által nem sikerült elérni a célt, de az igazság megkívánja, hogy az állami tisztviselőknek megadjuk ami szükséges. Irtózatos a teher, amit magunkra vettünk, de ezt meg kell tennünk. Október 1-én a tisztviselők már semmiféle rendkívüli segélyt nem kapnának, aminek őket nem tehetjük ki.

A másik intézkedés az, hogy a drágaság és egyéb nem várt körülmények folytán az előállított kiadásokhoz fedezetet kell teremteni.

Hegedüs megindokolja lemondását

Azok a fedezetek, amelyek szükségessé, ellentétben állnak az én pénzügyi programommal. A miniszterek és többen arra igyekeztek rávenni, hogy igyekezzem olyan formulát találni, amely az ellentéteket áthidalja. Ezt nem tehettem meg. Lehetetlen más meggyőződést követnem. Le kell vonnom a politikai konzekvenciákat. Meg kell mutatni, hogy a magyar pénzügyminiszter szavát csak egy másik pénzügyminiszter változtathatja meg.

Az a politika, amelybe egész lelkemet belevittem, kilenc hónapi erőfeszitésem alatt nem állhat ellentétben a most szükséges intézkedésekkel. December 20-án azt mondtam, hogy mindent fel fogok áldozni Magyarország pénzügyi helyzete érdekében, de a becsületemet el fogom vinni. Engedjék meg ennél fogva, hogy lemondásomat benyújtsam.

Lovagias kötelességemnek tartom, hogy ezt a javaslatot én nyújtsam be, hogy segítségére legyek utódoknak, hogy megmutassam az utat, amelyen haladnia kell. Meggyőző-

désem, hogy nem sok idő múlva visszatérnek ahhoz a politikához, amit én követtem. Senki-ből több munkát ki nem szivattyúzhattak volna, mint amennyit én tettem kilenc hónap alatt. (Eljenzés) Például azért, amit talán sikerült elérnem, hogy hat hónapig ne működjen a bankóprés. Epen azért kérek mindenkit, akit megsértettem volna, legyen elnéző. Ezzel kapcsolatban engedjék meg, hogy bemutassam nyilatkozatomat, amelyben felsoroitam, hogy mik akadályozták meg a pénzügyi kibontakozást.

A tisztviselői és más kiadások folytán, amelyek mind a drágaságnak következményei, rendkívüli, új fedezetre van szükség. Az eddigi pénzügyi nehézsége folytán az általam betervezett költségvetésben kontemplált hitelműveleteket jelenleg végrehajtani nem lehetséges. Az irtózatos elemi csapást jelentő szárazság folytán, de más külpolitikai bonyodalmak miatt is olyan tulkiadásokkal állunk szemben, amelyek a költségvetést messze meghaladják. Tehát olyan fedezeti forrásokról kell gondoskodni, amelyek a szükséglet kielégítését lehetővé teszik és amelyeket a törvényhozástól kérnem kell. Meg kell mondanom nyiltan, hogy a fedezeti források olyanok, hogy azok törvénybe iktatása az én eredeti pénzügyi tervemmel szemben áll. Epen azért meg kell mondanom, hogy nekem a politika szempontjából le kell vonnom az általam merőben független körülmények folytán előállított helyzet következményeit. Epen ezért a Kormányzó ur Öfömlőtségének benyújtottam lemondásomat, és e javaslatot, amely megfelelő a kényszerhelyzetnek, de nem felel meg eredeti politikámnak, a magam részéről már nem képviselhetem. Hogy mégis én nyújtom be, ezzel tartozom Önöknek és utódoknak. Tartozom vele, hogy én keressem meg az utat, amelyen ő az én fáradozásom után könnyebb helyzetbe fog jutni.

Nyugodtan mondhatom Önöknek, hogy lehetnek hibáim, amiket ismerek, lehetnek olyanok, amelyekre Önök jöttek rá, de ebből az emberi szervezetről, amely Önök előtt áll, több munkát kiszorítani nem volt lehetséges. Ugy érzem, hogy lelkem egyrésze kimerült az emésztő küzdelemben, amit azért folytattam hónapokon át, hogy a magyarság felett a gazdasági bajok hullámai össze ne csapjanak és hozzá kell tennem, hogy bármennyire is bán-tanak a családok, nem látom be, hogy a nemzetnek csüggednie kellene.

Ma is az a meggyőződés, hogy az a pénzügyi terv, amelyet felállítottam, az egyedüli, amellyel a kibontakozást elérhetjük és nem belső okoktól hanem külső okoktól függött annak megdőlése. Jobban mondván ezek a külső körülmények azoknak megvalósítását csak el-halasztották. Amikor a körülmények kedvezőbbek lesznek, a terveknek teljesedésbe kell menniök. A terv alapja azon a pénzügyi politikán nyugszik, amely nélkül semmiféle pénzügyi szanalás keresztül nem vihető. Méltóztatnak emlékezni arra, hogy amikor nekem sikerült a bankóprést márciusban megállítani, akkor pénzünk javulásával párhuzamban képesek voltak az áraknak csökkenését is elő-segíteni. Most is a pénz értékének emelése legyen a főcélunk. Ezen törekvést kell minden utódoknak szolgálni s ezzel szemben mindig hangsúlyozni fogom az én pénzügyi rendszeremnek az igaz voltát, mert e nélkül helyzetünket javítani nem lehet.

Nem igaz az, hogy a nagybankok érdekeit szolgáltam. A magyar államnak olyan súlyos külföldi tartozásai vannak, hogy a külföldi valuták oly irtózatos emelkedése esetén, mint amilyen most is bekövetkezett, nem fe-dezhetjük külföldi kiadásunkat. Senki se fe-lejtse el, hogy a szerencsétlen trianoni béke-szerződés folytán külföldről, vagy legalább is levált részeinkről kell az árukat beszerezni. Ezen szempont mellett van egy kereskedelmi szempont is. Az egész magyar közeposztálynak mondhatnám a nemzet gerincének a léte van fenyegetve. Minden olyan politikát, amely az én pénzügyi politikámat ellenezné, a leg-határozottabban ellenezni fogok. Igyekezzünk a külföldi bizalmat annyira megnyerni, hogy ne tekintsenek kalandoroknak bennünket. Lássák be hogy itten komoly munka folyik. A külföldnek be kell látnia a mi törekvéseinknek a

komolyságát s ha ezt sikerül elérnünk, be fogják látni, hogy érdemesek vagyunk a ki-méletre. Én úgy gondolom, hogy egy ember egy esztendő alatt megoldhat egy problémát, de ez az egy esztendő nem lehet elég arra, mert Magyarországot nem voltunk képesek a közép-európai gazdasági válságtól elválasztani.

— A nemzetnek ez a kötelessége, hogy ezt a nagy gazdasági krízist igyekezzen túl-élni. Akik a politikát irányítják, azoknak az önzetlenségnek és áldozatkészségnek kell főcél-juknak lenni. Merem állítani, hogy teljesen függetlenek a nemzetől azok a körülmények, amelyek a terv végrehajtását megakadályozták.

— Az egész Európában uralkodó szá-rzadság és a pénzügyi piac alakulása nem tudta lehetővé tenni számunkra egy külföldi kölcsön felvételét. A pénzünknek javítását lényegesen befolyásolta az a körülmény, hogy május utolsó napjaiban a német márka zuhant. Ez a körülmény magával rántotta az összes közép-európai államok valutáit. Az antant reparációs követelése egész Európában olyan gazdasági helyzetet teremtett, amellyel megbirkózni nem lehetett.

Belpolitikai körülmények és pártkavaro-dások súlyosbították helyzetünket. Ki kell jelenítenem, mint liberális ember léptem a ka-binetbe és mint liberális ember állok politikai helyzet színterén. Minden egyéni akció, amely kalandokra gondol, minden olyan akció, amely a felekezeti béke megbontására irányul, a nem-zet ellen vét. Én a nemzetnek ezen legnehe-zebb pillanatában kijelentem, hogy ezek a kör-ülmények muló jelenségek. *Sohase felejtsek el, hogy rajtunk keresztül követhetik be Ma-gyarországnak feltámadása. Lerongyolódhattunk, gazdaságilag helyzetünk romolhatott, de Ma-gyarországnak elveszni nem lehet, Magyaror-szágnak élnie kell.*

A miniszterelnök beszéde

Bethlen István gróf miniszterelnök: Az-zal a kéréssel fordulok a nemzetgyűléshez, hogy méltóztatassanak elhatározni, hogy a tiszt-viselők anyagi helyzetének javítására irányuló legújabb törvénycikkünket a pénzügyi bizottsá-gnag letárgyalás végett kiadhassuk. Nekem kevés a mondanivalóm ahhoz, amit a pénzügy-miniszter ur elmondott. Bizonyos, hogy a tul-nyomó többség a legnagyobb igyekezetével azon van és azon volt, hogy a pénzügyi kibontako-zást elősegítsük. A pénzügyminiszter urnak azonban a terve nem valósulhatott meg. Ehhez nagymértékben hozzájárult az a körülmény, hogy a tavasz folyamán az utóállam kból tö-megesen ütétek ki a magyarokat. Nem titkolhatom el azt sem, hogy az utóbbi időkben a po-litikai feszültség, a nyugatmagyarországi kér-dés lényegesen hozzájárult valutánk romlásá-hoz, de nem szabad elveszítünk önbizalmun-kat. Ennek a nemzetnek élnie kell.

— Elég ha rámutatok arra, hogy a pénz-ügyi adminisztráció csak most van folyamatban. A kormány a maga részéről mindent el fog kö-vegni, hogy megszüntesse azokat a különböző hátrányos jelenségeket, amelyek koronánk rom-lását elősegíthetnék. Kötelességemnek tartom a nemzetgyűlés figyelmét felhívni a mostani nagy drágaság kérdésére. Ebben a tekintetben a kormány már lépéseket is tett. Kérjük a nem-zetgyűlést, hogy szavazza meg a drágaság el-ő áldozatait, a tisztviselők részére a rendkívüli segélynek 100 százalékkal való felemelését. A kormány gondoskodni kíván arról is, hogy a tisztviselők és hozzátartozóik ruhához, cipőhöz, fehérneműkhez, gyógyszerkhez kedvezményes áron juthassanak. A nemzetgyűlésnek módjá-ban van ezzel a javaslattal foglalkozni.

— Mely keserűséggel veszem tudomásul a pénzügyminiszter lemondását, azonban két-ségbeesésre nincs okunk, mert az olyan pénz-ügyi tervet, amelyet ő alkotott meg, képesnek gondoljuk arra, hogy annak segítségével a ki-bontakozás lehetséges lesz. Ő volt az, akinek egy évi pénzügyministerség alatt lehetővé vált a magyar koronának megerősítése s az ő mü-ködése nélkül a magyar állam deficitje sokkal nagyobb volt, ha talán egyes dolgokban illu-ziókban is ringatta magát. Kérem a nemzet-gyűlést, hogy szavazza meg a javaslatot.

Ezután Gádí Gaszton elnök a javaslatot kiadja a pénzügyi bizottságnak tárgyalás vé-gett.

NAPI HIREK

— Balla Bertalan dr az adóhivatalban. Balla Bertalan dr tb. tanácsnokot a közélet-mezési ügyosztály munkájának csökkenése foly-tán a városi tanács visszahelyezte az adóhiva-talhoz, ahová eredetileg is beosztva volt.

— Szenet ad el a közönségnek a világi-tási vállalat. A világitási vállalat közölte a városi tanáccsal, hogy a gazdasági bizottság pár héttel ezelőtt tett javaslatára intézkedett, hogy — mint a multban is — a közönség ré-szére szén álljon rendelkezésre a vállalat rak-tárában. A vállalat most csak darabos külföldi szenet szerzett be. Magyar szene a világitási vállalatnak nincs. Ilyen szenet ugyanis a szén-kormánybizottság csak üzemi célokra utal ki. Ha a külföldi szén iránt megfelelő érdeklődés mutatkozik, a vállalat további beszerzéseket fog eszközölni.

— A színházi bizottság ülése. A színházi bizottság tegnapi ülésén Csűrös Ferenc dr kulturtanácsnok bemutatta a bizottságnak a színház tagjainak névsorát és megállapította, hogy, a tagok számát tekintve, az megfelel a követelményeknek. A tagok művészi képe-ségeinek elbírálását két héttel elhalasztották. Több pa-naszt is tárgyalt a bizottság: Bruckner Ernő dr főorvos panaszát, hogy a bérleti előadások mindig a hét ugyan-azon napjaira esnek és hogy a zenekar csak az énekes darabok felvonásközéi alatt játszik. A panaszokat az igazgatónak adták ki, azzal a megjegyzéssel, hogy a bérleti előadások megfelelő beosztását a bizottság is helyesnek tartja. Kun Béla dr és Tóth István bizottsági tagokat a bérleti törzskönyv átvizsgálására küldte ki a bizottság, hogy a törzskönyvezett bérlek jogai meg-óvassanak. Kifogásolta a bizottság a páholyokban el-helyezett reklámtáblákat és felhívta az igazgatót, hogy ezeket szedesse le. A színházi közönség magatartásával nem volt megelégedve a bizottság s elhatározta, hogy átír a tanács utján a rendőrséghez, miszerint a közön-ség magatartását fokozottan ellenőrizze és minden csend-zavarót távolítsa el. A bizottság elvetette azt az esz-mét, hogy fővárosi mintára felvonás megkezdésekor a nézőtérre vezető ajtókat csukják be. Debrecen silány villamosközlekedése, amely miatt sokan saját hibájukon kívül késnek el a színházból, ma nem enged meg ilyen intézkedést.

— Nem jut városi fa a közönségnek. A mai tanácsülésen történt bejelentések szerint a városi erdőkből kitermelt fa csak a város, az egyházak és az iskolák szükségletét fedezi. Magánosok és testületek az idén aligha kap-hatnak városi fat. A rendelkezésre álló fa-mennyiség a kompetenciafa kiadásához is alig elég.

— Az Ébredő Magyarok Egyesülete deb-receni csoportjának VI. kerülete e hó 25 én, vasárnap délután 4 órakor az egyesület új he-lyiségében gyűlést tart, amelyen a kerületi vezető előterjesztése után irredenta szavalat és művészi gondonka játék le-z. A gyűlést az ÉME. elnöke, Dr Iványi Béla egyetemi tanár nagyszabású beszéde zárja be.

— Kath. Otthon hangversenye vasárnap d. u. 6 órakor a kath. főgimnázium díszter-mében lesz. A napokban közölt műsor bizto-sítja a közönséget, hogy páratlan műlvczetben lesz része. Jegyek 24 és 16 koronáért kap-hatók Antalfy József (Szentanna-u.) és Springer József (főposta mellett) könyvkereskedéseiben és a Kath. Otthonban (Piac-u. 6. sz.)

— Okirathamisítással vádolt hentes. A debreceni államrendőrség magánokirathamisítás miatt indított eljárást Csige Kálmán hentes ellen Nagy András asztalosmester feljelenté-sére. Csige ugyanis butorokat rendelt Nagy Andrásnál, amelyeket aztán visszautasított egy ceruzával irt szerződésre hivatkozva, amely a butoroknak más minőséget ír elő és kárté-ritésért pörölte be Nagy Andrást. Az asztalos mester viszont bejelentette, hogy a ceruzával irt szerződés hamis. Az igazi szerződést tin-tával irták az Angol-Királynő kávéházban. — Vallomását a kávéház pincére is megerősítette. A rendőrségen íráspróbát vettek Csigétől és a próba veszedelmesen hasonlít Nagy Andrásnak a kérdéses szerződésen lévő aláírásához. — Csige Kálmán a terhelő vallomások ellenére tagadja a hamisítást.

— Városi nyugdíjasok figyelmébe! Fel-hívjuk nyugdíjasainkat, hogy a kedvezményes áru élelmiszer és szén 1920 július—dec. havá-ban ki nem adott mennyiségek helyett járó készpénzmegtérítésről szóló nyugtanyomtatvá-nyokat a számvevőség 16. sz. szobájában ve-gyék át és azt kitöltve, aláírva és két tanuval előttemezve f. hó 24 (szombat) déli 12 óráig szolgáltatassák be. Ezen időpontig beadott nyug-ták kifizetése f. hó 27-én, kedden reggel 9 órakor veszi kezdetét. Később beadott nyugták értékének kifizetését a beadást követő pénz-tárnapon fogjuk eszközölni. — Egyben felhív-juk nyugdíjasainkat, hogy a folyosón levő hir-detőtáblát mindenkor kísérik figyelemmel, mert mindennemű ügyekre vonatkozó közlése-ink ott lesznek kifüggesztve. Városi szám-vevőség.

Befejeződött a bécsi vasutas-sztrájk Megostromolták a tőzsde épületét

Bécs, szept. 22. A vasutas-sztrájk ma jóformán valamennyi vonalra áttért. Még a helyi vasutak is beszüntették közlekedésüket. Az „Arbeiter Zeitung“ jelentése szerint a kor-mány már hozzájárult a vasutasok követelé-seihez, úgy, hogy a munka újból megindul. A lap egyébként hangoztatja, hogy a szociáldemokrata párt a sztrájkot teljesen távol áll és a vezetés most is kommunisták kezébe került.

A „Rote Fahne“ kimutatást közöl, amely szerint a vasutasok követeléseik teljesítése esetén a különböző fizetési osztályok szerint 12,700—19,600 koronáig váltakozó javadal-mazást fognak havonként kapni.

Bécs, szept. 22. A bécsi tőzsde ellen le-folyt legutóbbi tüntetést ma megismételték a keresztény-szociálista megszervezetek és az ébredők csoportja. Miniegy 3—4000 ember vette körül az üzlet megnyitáskor a tőzsde épületét és kísérletet tett a behatolásra, amely-ben azonban megakadályozták. Erre elkese-redett kiabálások közepett bezúzták középórral a tőzsde ablakait.

Bécs, szeptember 22. A vasutas-sztrájk ma véget ért, annak a határozatnak az alap-ján, amelyet a sztrájkolók ma délben 12 órakor hoztak meg. Részletekről senki sem tud semmit.

Bonyodalom a vermesoldali birtok körül

A vermesoldalról adja a város a donációs földet

A városi tanács mai ülésén a nemrégiben városi birtokokra megtartott árverések ered-ményével foglalkozott. Két birtoknál, a ligeti-nél és vermesoldalinal az árverésen tett leg-magasabb ajánlat visszautasítását javasolja a tanács. A két birtokért leányai nevében Gődény Ferenc tette a legmagasabb ajánlatot: 2,948,000 koronát a ligetiért és 2,865,000 koronát a vermesoldaliért. Hadházy József és társai utólag 3 millió koronát ajánlottak a ligeti birtokért. A tanács azonban ezt az ajánlatot nem tekin-theti utóajánlatnak, minthogy a legmagasabb árverési ajánlatnál nem magasabb 10 száza-lékkal. Dr Balogh Ernőné Gődény Ilona és dr Balogh Ernőné Gődény Irma, akik a két birtokért az árverésen a legmagasabb ajánlatot tették, ugyancsak beadványt intéztek a tanács-hoz s felajánlották, hogy a ligeti birtokból 214, a vermesoldaliból 150 holdat azon az áron, ahogy ők vették, átengednek a földbir-tokreform céljaira.

Közben megérkezett a tanácshoz az Or-szágos Földbirtokrendező bíróság határozata, amelyben a bíróság megengedi a megváltási eljárás lefolytatását a vermesoldali birtokra és az eljárás lefolytatását egy bizottságra bizza, amelynek elnökévé Kókay Lajos debreceni kir-törvényszéki bírót nevezi ki. Tekintve, hogy a birtokrendező bizottság rendelkezése szerint a megváltásnál figyelmen kívül kell hagyni a forgalmi és vételárakat, a városi tanács attól tart, hogy a megváltási ár alacsonyabb lesz a Gődény Ferenc által ajánlott 6057 koronás árnál s így Gődény Ferenc leányai által tett ajánlat elfogadása folytán a várost nagy kár éri.

A tanács tehát azt ajánlja a közgyűlésnek, hogy a vekeri birtokból vitési donációra ki-jelölt 300 hold helyett a vermesoldali birtokból adjon 300 holdat és miután ilyenképen az árverés semmissé lesz, a birtok megmaradt részére tartson újabb árverést.

Fokozódik a pécsi széntermelés

A munkásság fegyelme és munkakedve kifogástalan

Kommunisták célzatos áhírei

Pécs, szept. 22. (MTL.) Kommunista forrásból ismételt olyan híreket terjesztettek, mintha Pécsen s a most felszabadult baranyai területen a magyar hatóságok a munkásokat üldöznék. E hírek a munkásság körében is nagy felháborodást keltettek, minthogy a pécsi munkásság és a most bevont magyar polgári és katonai hatóságok között az összhang tökéletes.

A bányamunkások közül mindössze négy egyén van letartóztatva, akiket a Herszény-féle

gyilkosságban való részvételével gyanúsítanak, amely gyilkosság 1918. őszén történt és a szerb hatóságok által nem vizsgáltatott meg.

A rágalomnak legékesebb cáfolata egyébként az a tény, hogy a pécsi szénbányákban a termelés napról-napra fokozódik, ami kétségtelenül igazolja, hogy a munkásság munkakedve és munkafegyelme kifogástalan és hogy a magyar hatóságok visszatérése óta a munkások munkakedve és fegyelme jelentősen javult.

A muzeumi és könyvtári felügyelő-bizottság

tegnap délután dr Csűrös Ferenc tanácsnok elnöklété mellett népes ülést tartott, amelynek igen fontos, országos érdeklődésre számot tartó tárgya volt Lőfkovics Arthur muzeumigazgató azon indítványa, hogy a debreceni kollégium eladóvá tett duplakönyvtárából a város által szereztesse meg a muzeum számára mindazon nyomtatványok, könyvek, amelyek a városi nyomdából kerültek ki 1858. előtt, vagy másként helyi vonatkozással bírnak. A fölvetett eszmét a bizottság minden tagja helyeselte, sőt Csobán Endre főlevéltáros indítványára azokat is megszerzendőknek véleményezik, amelyek a történelmi levéltár szak- és segédkönyvtárában szükségesek. E két rendbeli könyvek száma 300-400 körül lehet. A bizottság mindenekelőtt a kollégium kioldóitól kíván e fontos ügy felől tanácskozni s erre névvel megbizta Lőfkovics Arthurt, Zoltai Lajost és Csobán Endrét.

A muzeum 20000 kor. rendkívüli államségélyt kapott a közoktatásügyi minisztériumtól. Ennek felhasználására névvel javasolja, hogy felét az orsz. szabadoktatási tanács utasítása szerinti szabadoktatási célokra, másik felét pedig a muzeum belső felszereléseinek kiegészítésére és padlóinak újrafestésére fordítsák.

A muzeumigazgató évnegyedes jelentésének meghallgatása után a bizottság a legteljesebb elismerését fejezte ki Zoltai Lajos és dr Ecsedi István ügybuzgó, önzetlen tevékenységéért, mely által a muzeum az elmúlt hónapokban is felette örvéndetes módon gyarapodott.

A közművelődési könyvtár fejlődése szintén nagy örömmel töltötte el a bizottságot. Dr. Kovács B. Gyuláné szül. Sárvári Róza és dr. Lagányi Gyuláné urókat pedig a muzeum, illetőleg a könyvtár részére tett igen értékes ajándékozásaiért érzett hálából „alapító” címmel tisztelte meg, amiről nekik oklevelet is átnyújtani.

Végül előterjesztést tesz a bizottság a városi tanácsnak, hogy a szárféle adminisztratív, kezelési, gyarapítási, irodai, konzerváló stb. munkával tölterhelt Zoltai Lajos mellé, a muzeum 40000 darabnál többet számláló anyaga könnyebb használhatóságának, további gyarapodásának megkönnyítése érdekében minél előbb megfelelő segédként állítsák be.

Ezer halottja van a gyárrobanásnak

A francia őrség is odaveszett

Berlin, szept. 22. A Ludwigshafenben történt robanásról még a következőket jelentik: Szemtanuk közlése szerint az anilin gyárban hirtelen 200 méteres lángoszlop keletkezett, nyomban rá irtózatos dördülés hallatszott. Vas-tömbök repültek minden irányban, melyek közül némelyik több méterre sulyu volt. A katasztrófális robanás körülményei még nem egészen ismertek.

A gyárat nagyobb francia őrség tartotta

megszállva. A francia katonák is mind ott veszték. Feltűnően sok gyermek veszett oda, akik még aludtak. Tulajdonképpen a keletkezett rettenetes pánik követelte a legtöbb áldozatot.

A gyár anilin termése több százezer tonnára rugott.

A halottakat és sebesülteket most szedik ki a romok közül. Az eddigi megállapítás szerint a halottak száma meghaladja az ezret, a sebesültek száma közel jár a 2000-hez.

SPORT.

Kötelező balesetbiztosítás

Hosszabb vajudása után a biztosítási ügynek végre tegnapi estől intéző bizottság ülésén kötelezőt az összes egyesületeket, hogy játékosok eset és balesetbiztosításáról gondoskodjanak. Az összeg egy csapaton, tehát 11 játékos után évente 156 korona, 10.000 kor. biztosítási összegig. Ezzel tehát a taggyűlést részben eleget tett kötelezettségeinek, de nem így a játékos és az MLSz., mely utóbbi a közeljövőben szándékozik erősebb rendszabályok elvezetésére. Ezelőtt erre szükség nem volt, mert aki visszapillant az 1920 évi őszi s azt megelőző szezonra, meglepőde fogja megállapítani, hogy míg azokban a véletlen balesetek száma összesen 1-2, magáról durván megelégedő játékos pedig igen kevés van, addig az utóbbi időben a balesetek rendszeressé kezdenek válni s ezzel egyetemben a sportszerűtlenségek is. Hogy pedig ez a számbeli nagy különbség az azon időbeli s a mostani balesetek között nem kizárólag a véletlenes tulajdonítható azt mindenkinek be kell látnia itt melék körülmények is játszanak közre. Már maga azon körülmény is, hogy az MLSz. kerület vezetősége is a szabályok szigorú alkalmazásával igyekszik segíteni ezen, részben beismerése annak, hogy a szabályok keretén belül esetleg már csökkenteni lehetett volna a balesetek számát. Hivatkozunk a „Hajdúföld” aug. 9-iki számában közöltre, melyért cikkíróink támadásban részesült, de ami sajnos, igazolást nyert. Tessék a szabályokat szigorúan kezelni s különösen tekintetbe venni azt, hogy a pályákra gentlemanlike viselkedő, a játékos testi épségét személtető sportolót engedjenek s ne tőrjék, hogy az ellen vetők könnyű büntetéssel távozzanak. A Btk. 302. § is hat hónapig terjedhető elzárással bünteti a könnyű testi sértést, az MLSz. kerületében pedig a 4 héti nyilvános mérkőzésen való nem játszhatást elegendőnek vélik. A balesetek másik gyökeres okát az egyes sportegyesületekben uralkodó szellemben kell keresnünk. Itten hivatkozunk aug. 25-iki számunkban közöltekre, mely a Szózat megállapításával teljesen egyezik. A mai eldurvult, minden ideálizmusból ment villogásnak következménye, hogy a futball lecsuszott arról a magaslatról, amelyen kezdetben állott, mikor még játék volt. A futball már kereseti forrás lett s ebben rejlik a durvaságok magyarázata, amit klubszereffel szépíteni nem lehet. Akik játékos társakban kárt tesznek, azokat írgalmatlanul el kell tiltani a futballtól s a törvény teljes szigorával felelősségre vonni, a mentő körülmények határát pedig szabják szűkre.

Mintha csak irásunk visszhangját hallanánk, melybe bántónan disznál a 3000 kor. új ruha és 300 kor. bebizonyíthatatlan, de talán nem minden alapot nélkülöző pletykája. Ide helyezze a főtájkár a működésének fősúját s nem a személyi kérdésre, törekedjen arra, hogy ne azért ne lehessen megírni az igazat, mert az íj, hanem azért, mert az a munkát dicséri, akkor hasznos munkása volt nemcsak az MLSz-nek, hanem a magyar nemzetnek s fiatalágának is.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR:

Péntek (23-án) „Mi falunk” népszimű.
Szombat (24-én) „Offenbach” operett.
Vasárnap (25-én) d. u. „Mi falunk” népszimű.
Vasárnap (25-én) „Romeo és Julia”.
Hétfőn (26-án) „Offenbach.”
Kedden (27-én) „Offenbach.”

Színházak és mozgószínházak közleményei:

Offenbach az operett újdonsága a Csokonai színházban. A rendkívül poetikussá, mulatságos operett, mely Budapesten oly nagy sikert aratott szombaton, e hó 24-én mutatja be a színház címszerepben Szigeti Jenővel, aki felváltva játszik R. Nádosy Istvánnal. Ebben a darabban mutatkozik be az új koloratúrekeső Bródy Irén, akinek iskolázott énektudása nagyszerűen fog érvényesülni Eugénia szerepben. Helvey Erzsébet, a közönség szinte egyetlen szereplése után kedvencévé átvett, ismét rá fog szolgálni a kedvenc névre játéka, éneke és táncai révén. Kálmán Mancsi játsza Herminét azzal a kedvességgel, mely őt mindig jellemzi, míg Heltay Andor Maintenance nagyszerű figuráját alakítja. Az igazgatóság költséget nem kimélt s a darab kiállításához nagy anyagi áldozatokat hozott, hogy a közönség minden igényét kielégítse.

A Mesék szigete esodaszép, fantasztikus látványos 7 felvonásos film, hangulatos, gyönyörű tengeri képekkel, a főszerepben Louise Lovelyvel, bemutatója szombaton 5-7 ig félhelyárak. Pénteken este 7 és 9 órakor az Urániában. Pompás kísérő műsor.

Jön . . . Raval, az arizonai lökítő.

A tőzsde

Zürichi zárlótőzsde szept. 22. (MTL.) Berlin 532, Holland 183. — Newyork 580, London 2165, Páris 4152, Milánó 2405 Brüssel 4080, Kopenhagen 102. —, Prága 682. —, Budapest 75 — Zágráb 260, Bukarest 540, Varsó 14, Bécs 0:50, Osztrák lebelégy 35.

Budapesti zárlat szept. 22. (MTL.) Magyar hitel 1780 Osztrák hitel 775, Angol-Magyar bank 775, Leszámlát bank 795, Magyar-Olasz bank 340, Jelz hitelbank 240. Korek bank 8000, Pesti hazai első 28000, Borsodmiskolci 3700.

Valuták. Napoleon 2320-50, Angol font 1640-1670, Dollár 740-65, Francia frank 5300-600, Márka 710-730, Lira 2850-2650, Osztrák kor. 41/4-41 1/2, Rubel 40:25-41 fél Lei 655-675, Sokol 750-70, Svájci frank 9400-9500 Korona dinár 844-860, Frank dinár 840-845, Lengyel marka 16-17.

Dollárt és más idegen pénzt, aranyat, ezüstöt, legeslegdrágábban vesz **Simon György** DEBRECZEN, Kossuth-u. 11.

ARANYÉRT, EZÜSTÉRT

budapesti magas árakat fizetek
Kramer Simonffy utca 17.

ÓCSKA vasat, rozot és mindenféle fémeket legmagasabb árcélt veszek. Kovácsoknak használatot beoszerlek. Nagyobb tételeit elszállítok.
STEINER, Eötvös-u. 110.

Diót papírhéjút keresek — megvételre nagyobb mennyiségben. Ajánlatokat a kiadóra kérek az ár megjelöléssel „CZUKRÁSZ” jellegre.

Apró hirdetések

Közírástíviselő
Érkezdeje
(Cegléd-utca 11. szám)
keres egy szakácsnőt, egy kezi asszonyt és egy hestet folyó évi október hó 1-ére. Az érkező vezető-sége lehetőleg menekülteket éhajt alkalmazni. — Csak feltétlen megbízható egyének jelentkezzenek naponta délután 1 és fél 3 óra között az érkező helyiségében bezárólag folyó hó 28-ig.

Forgács István
művészi
Bádogos-u.

Mosott rongyot
keres lapunk kiadóhivatala megvételre.

Eladók
őcska ajtók, ablakok, gerendák, burtok, betoncsatornacsövek, akachaszonfák, kis villanymotor malomkő, Márton ügyvéd, Piac-u. 44.

Hordót
eladók, kölcsönzők nagyobb tételre. Pincét bérebeadók. Poroszlai u. 10. Telefon 273.

Makulatura öt millió tételre kapható lapunk kiadóhivatalában.

Molyvár ellen
szörme és téli ruhák megőrzését a legnagyobb biztonságban keréktárolás KOVÁRY és ALT-MANN Piac-utca 42.

Bélyeggyár és vésőintézet
PAULÓ I.
Sathányi-utca 22.
Telefon 1365.

Kiírások
felvételnek fix fizetés-sel és jutalékkal a kiadóhivatalunkban.

A Magyarországi Zsidóságról

A magyarországi zsidók statisztikája című nagyérdekű 0-0 és aktuális mű 0-0
Írta: ifj. Wespriény Kálmán
Ára 24 korona.
Vidékre postán 26 korona.
Kapható lapunk kiadóhivatalában Piac-utca 59.

Eladó
58 drb szarvasmarha Van benne 35 drb prima fehér jármos ökör, a többi prima kővér vágómarha és egy te-nyés bika. — Az ökrök páronként 11 12 gát nyomnak.
Megkereséseket a kiadóhivatal továbbít.